

Briuselis, 2016 12 01
COM(2016) 758 final

2016/0374 (CNS)

Pasiūlymas

TARYBOS DIREKTYVA

kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2006/112/EB nuostatos dėl knygoms, laikraščiams ir periodiniams leidiniams taikomų pridėtinės vertės mokesčio tarifų

{SWD(2016) 392 final}
{SWD(2016) 393 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Pagal 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvą 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (toliau – PVM direktyva) elektroniniu būdu teikiamos paslaugos, įskaitant elektroninius leidinius (toliau – e. leidiniai), turi būti apmokestinamos taikant standartinį PVM tarifą (minimalus dydis – 15 %). Kita vertus, valstybės narės gali bet kokio fizinio pavidalo leidinius apmokestinti lengvatiniu PVM tarifu (minimalus dydis – 5 %), o kai kurioms valstybėms narėms suteikta galimybė toliau taikyti PVM tarifus, kurie yra mažesni nei šiuo metu galiojantis minimalus 5 % dydžio tarifas (itin sumažinti tarifai), įskaitant tam tikrų spausdintų leidinių neapmokestinimą, suteikiant teisę atskaityti anksčiau sumokėtą PVM (nulinis tarifas).

PVM direktyva užkerta kelią valstybėms narėms taikyti e. leidiniams tokias pačias taisykles, kaip ir šiuo metu fizinio pavidalo leidiniams taikomos taisyklės, todėl daugumoje valstybių narių e. leidiniams taikomos PVM taisyklės yra kur kas mažiau palankios. Nors derėtų pripažinti, kad spausdinti leidiniai ir e. leidiniai skiriasi savo pavidalu, vartotojams pateikiamas toks pat turinys.

Nuo 2015 m. sausio 1 d., įsigaliojus naujosios paslaugų teikimo vieta grindžiamoms taisyklėms, nebetaikomas reikalavimas suvienodinti elektroniniu būdu teikiamoms paslaugoms, visų pirma elektroniniams leidiniams, taikomus PVM tarifus. Nuo to laiko PVM mokamas ten, kur įsikūręs pirkėjas, o teikėjas nebegali pasinaudoti tuo, kad jis įsikūręs valstybėje narėse, kuriose PVM tarifas yra mažiausias.

Kaip nurodyta Komisijos PVM veiksmų plane¹, dabartinėse taisyklėse dėl PVM tarifų nėra visapusiškai atsižvelgiama į e. knygų ir elektroninių laikraščių technologinę ir ekonominę pažangą. PVM taisyklių modernizavimas skaitmeninės ekonomikos tikslais taip pat yra vienas iš pagrindinių Bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos² tikslų.

2016 m. gegužės 25 d. išvadose dėl PVM veiksmų plano Taryba paprašė Komisijos ne vėliau kaip iki 2016 m. pabaigos pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, į kurį būtų įtrauktos nuostatos dėl PVM tarifų e. leidiniams įgyvendinant bendrosios skaitmeninės rinkos iniciatyvas, ir poveikio vertinimą.

Remdamasi Tarybos išvadomis ir vykdydama 2016 m. PVM veiksmų plane prisiimtą įsipareigojimą, Komisija siūlo visoms valstybėms narėms suteikti galimybę elektroniniams leidiniams taikyti tokius pačius lengvatinius, itin sumažintus ir nulinius PVM tarifus, kuriuos jos šiuo metu taiko spausdintiems leidiniams.

¹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui dėl PVM veiksmų plano „Bendros ES PVM erdvės kūrimas. Laikas spręsti“ (COM(2016) 148 *final*, 2016 m. balandžio 7 d.).

² Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategija“ (COM(2015) 192 *final*, 2015 m. gegužės 6 d.).

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Pasiūlymas suderinamas su PVM veiksmų plane nurodytu ketinimu, 2017 m. priimant pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, paskirties šalies principu grindžiamoje galutinėje PVM sistemoje suteikti valstybėms narėms daugiau laisvės nustatyti PVM tarifus.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Pasiūlymas suderinamas su Komisijos bendrosios skaitmeninės rinkos strategija.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Pasiūlymas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 113 straipsniu. Šiame straipsnyje nustatyta, kad Taryba, spręsdama pagal specialią teisėkūros procedūrą ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, vieningai priima nuostatas dėl valstybių narių netiesioginio apmokestinimo srities taisyklių suderinimo.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Valstybės narės privalo laikytis PVM direktyvos, pagal kurią joms neleidžiama e. leidiniams taikyti tokių pačių PVM tarifų, kaip šiuo metu taikomi spausdintiems leidiniams. Todėl siekiant išspręsti šią problemą būtina ES lygmens teisėkūros iniciatyva, kuria iš dalies keičiama direktyva. Tai patvirtino Europos Sąjungos Teisingumo Teismas 2015 m. kovo 5 d. sprendimuose (bylos C-479/13 ir C-502/13), kuriuose aiškiai nurodė, kad pagal šiuo metu galiojančią PVM direktyvą valstybės narės negali e. knygoms taikyti lengvatinio PVM tarifo.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas laikomas suderinamu su proporcingumo principu, t. y. juo neviršijama to, kas būtina Sutartyse įtvirtintiems tikslams pasiekti, visų pirma sklandžiam bendrosios rinkos veikimui užtikrinti. E. leidiniams taikytinų PVM tarifų nustatymo ir jų taikymo apribojimo klausimai priklauso valstybių narių kompetencijai. Iniciatyva neįpareigoja valstybių narių pakeisti kokius nors šiuo metu galiojančius PVM tarifus; ja tik panaikinami valstybėms narėms taikomi apribojimai nustatyti leidiniams taikomus PVM tarifus.

- **Pasirinkta priemonė**

Galiojančiai direktyvai iš dalies pakeisti reikia priimti direktyvą.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Viešos konsultacijos truko 8 savaites – nuo 2016 m. liepos 25 d. iki rugsėjo 19 d. Konsultacijomis siekta dviejų pagrindinių tikslų. Pirmas tikslas – išsiaiškinti įvairių suinteresuotųjų šalių nuomonę apie Komisijos išsipareigojimą sudaryti sąlygas valstybėms narėms taikyti lengvatinį PVM tarifą e. leidiniams, o antras tikslas – suteikti jiems galimybę pareikšti nuomonę dėl tinkamiausios e. leidinių, kuriems galėtų būti taikomas lengvatinis PVM tarifas, apibrėžties (-čių).

Per programą *EUSurvey* Komisija gavo 858 pastabas iš skaitytojų (50 %), įmonių (16 %), organizacijų (14 %), autorių (12 %) ir viešosios valdžios institucijų, tyrėjų ir bibliotekų (8 %), taip pat 4 kitas nuomones e. paštu. Atsakymų turinys iš esmės nesiskyrė nei pagal kiekvieną iš šių respondentų grupę, nei pagal valstybę narę, kurioje yra konsultacijų subjektai. Didžioji dauguma (94 %) respondentų sutiko su tuo, kad valstybėms narėms turėtų būti leista lengvatinį PVM tarifą taikyti e. knygoms, o 88 % jų pritarė tam, kad valstybėms narėms turėtų būti leista lengvatinį PVM tarifą taikyti ir e. laikraščiams bei e. periodiniams leidiniams. Didžiausia respondentų dalis (45 %) nurodė, kad galiojančių spausdintiems leidiniams taikomų itin sumažintų (mažesnių kaip 5 %) ir nulinių tarifų nereikėtų panaikinti, o iš jų 90 % sutiko su tuo, kad visoms valstybėms narėms turėtų būti leista tokius itin sumažintus ar nulinius PVM tarifus taikyti tiek spausdintiems leidiniams, tiek e. leidiniams. Vertinant e. leidiniams taikomų PVM tarifų sumažinimo poveikį, respondentų skaičius pasiskirstė daugmaž tolygiai – kai kurių nuomone, sumažinus PVM tarifą vartotojas gaus visą naudą, o kitų manymu, ta nauda bus dalinė. Šiuo atveju leidėjų pelno marža padidėtų, ir, daugumos suinteresuotųjų šalių nuomone, tokiu atveju knygų leidėjai investuotų į naują turinį, o laikraščių ir periodinių leidinių leidėjai ne tik skirtų investicijų į naują turinį, bet ir būtų mažiau priklausomi nuo pajamų, gaunamų iš reklamos.

Be to, konsultacijos patvirtino, kad Sąjungos teisėje leidinių apibrėžtis turi būti pakankamai plati ir stabili, kad būtų atsižvelgiama į technologijų pažangą ateityje. 59 % respondentų mano, kad nereikia ES lygmeniu nustatyti vienodų terminų „knyga“, „laikraštis“ ar „periodinis leidinys“ apibrėžčių.

• **Poveikio vertinimas**

Prie šio pasiūlymo pridėtą poveikio vertinimo dokumentą apsvarstė Reglamentavimo patikros valdyba. Po to, kai pateikus neigiamą nuomonę buvo patikslintas pradinis poveikio vertinimas, 2016 m. lapkričio 11 d. Valdyba galiausiai pateikė teigiamą nuomonę su išlygomis³. Galutiniam poveikio vertinime atsižvelgta į visas Valdybos pateiktas rekomendacijas ir Komisijos tarnybų darbinio dokumento, kuriame išdėstytas poveikio vertinimas, 1 priede pateikta išsami apžvalga, kurioje aptarta, kaip į rekomendacijas atsižvelgta.

Atliekant poveikio vertinimą buvo vertinamas atskaitos scenarijus, dvi politikos galimybės ir jų poveikis. Taikant 1 galimybę valstybėms narėms būtų leista taikyti lengvatinį PVM tarifą tiek fizinio, tiek elektroninio pavidalo leidinių tiekimui. Be 1 galimybės, taikant 2 galimybę valstybėms narėms taip pat būtų leista taikyti lengvatinius PVM tarifus, kurie būtų mažesni nei šiuo metu galiojantis minimalus 5 % dydžio tarifas, arba neapmokestinti tiek fizinio, tiek elektroninio pavidalo leidinių tiekimo, suteikiant teisę atskaityti anksčiau sumokėtą PVM.

Palyginti su atskaitos scenarijumi (nedaryti jokių galiojančių taisyklių pakeitimų), pirmenybė teiktina abiem galimybėms, nes jos atitinka šios tikslinės iniciatyvos tikslus. Taikant 1 galimybę, suvienodinti e. leidiniams taikomus PVM tarifus su šiuo metu spausdintiems leidiniams taikomais PVM tarifais būtų leista 19 valstybių narių, o taikant 2 galimybę tai padaryti galėtų visos 28 valstybės narės.

2 galimybė yra palankesnė dar ir dėl to, kad ji visiškai atitinka PVM veiksmų planą, t. y. reikalavimą, kad galutinėje PVM sistemoje taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas (itin sumažintą arba nulinį tarifą), kurias šiuo metu gali taikyti tik kelios valstybės narės, būtų leidžiama visoms valstybėms narėms. Todėl šiam pasiūlymui pasirinkta 2 galimybė.

³ SEC(2016) 493.

Apskaičiuota, kad taikant šią galimybę iki 2021 m. valstybių narių pajamos iš PVM kasmet maksimaliai padidėtų 4,7 mlrd. EUR, jei visos valstybės narės nuspręstų e. leidiniams taikyti tokius PVM tarifus, kokie šiuo metu taikomi spausdintiems leidiniams.

Pasiūlymu nebus sumažinta verslui tenkanti administracinė našta ir valstybių narių mokesčių surinkimo išlaidos. Gali būti, kad pereinant nuo paprastesnio standartinio tarifo taikymo e. leidiniams sistemos prie sistemos, kurioje tarifai yra įvairesni, administracinės išlaidos padidės. Vis dėlto galėtų būti sudarytos palankesnės sąlygos apmokestinti sandorius, kurių dalykas – paketo, kurį sudaro spausdinti leidiniai kartu su e. leidiniais, tiekimas.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šis pasiūlymas neturi neigiamo poveikio Sąjungos biudžetui, nes valstybėse narėse taikomi PVM tarifai neturi poveikio PVM nuosavų išteklių apskaičiavimui.

5. KITI ELEMENTAI

- **Igyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Siekiant nustatyti, ar PVM direktyva taikoma tinkamai, reikia atlikti stebėseną. Be to, ES lygmeniu atliekant stebėseną, pagal PVM direktyvos 100 straipsnį nuolat peržiūrima lengvatinio tarifo taikymo sritis ir renkama informacija apie kiekvienoje valstybėje narėje taikomus PVM tarifus (ją šiuo metu Komisija skelbia dokumente „Europos Sąjungos valstybėse narėse taikomi PVM tarifai“⁴).

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Aiškinamųjų dokumentų dėl šio pasiūlymo perkėlimo į nacionalinę teisę nereikia.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Siekiant sudaryti sąlygas valstybėms narėms suderinti e. leidiniams taikomus PVM tarifus su spausdintiems ir bet kokio fizinio pavidalo leidiniams taikomais tarifais, reikia padaryti tris PVM direktyvos pakeitimus:

1. Iš dalies pakeisti III priedą

III priedo 6 punkte bus išbraukta formuluotė „visų pavidalų“ ir nuoroda į konkretaus pavidalo spausdintus leidinius „(įskaitant brošiūras, skrajutes ir panašius spaudinius, vaikams skirtas iliustruotas, piešimo ar spalvinimo knygeles, spausdintas ar rankraštines natas, žemėlapius ir hidrografines ar panašias schemas)“ ir punktas bus papildytas sąlyga „išskyrus leidinius, kuriuos visus ar didžiąją jų dalį sudaro muzikos ar vaizdo turinys“.

2. Iš dalies pakeisti 98 straipsnį

Pagal dabartinę direktyvos redakciją visos elektroniniu būdu teikiamos paslaugos turi būti apmokestinamos taikant standartinį PVM tarifą; nustatoma elektroniniams leidiniams taikoma išimtis.

3. Iš dalies pakeisti 99 straipsnį

⁴ https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/docs/body/vat_rates_en.pdf.

Kad valstybės narės galėtų taikyti lengvatinius tarifus, kurie yra mažesni nei 99 straipsnyje nurodytas minimalus tarifas, arba neapmokestinti iš dalies pakeistame III priedo 6 punkte nurodytų prekių tiekimo ir paslaugų teikimo, suteikiant teisę atskaityti anksčiau sumokėtą PVM, šis straipsnis papildomas 3 dalimi.

Išbrauktas nuorodas į konkretų pavidalą pakeisti bendro pobūdžio nuoroda į knygas, laikraščius ir periodinius leidinius reikia tam, kad taisyklės būtų taikomos ir e. leidiniams, o valstybės narės galėtų ir toliau riboti lengvatinių tarifų taikymą tam tikroms knygoms, laikraščiams ir periodiniams leidiniams, pavyzdžiui, nustatydamos, kad tarifai netaikomi tam tikro pavidalo ar turinio leidiniams.

Turinio, kurį sudaro vien tik muzikos ar vaizdo turinys, tiekimas ir toliau būtų apmokestinamas taikant standartinį PVM tarifą, tai taip pat būtų taikoma ir leidiniams, kurių didžiąją dalį sudaro muzikos ar vaizdo turinys. Valstybės narės turėtų diskreciją savo PVM srities nacionalinės teisės aktuose apibrėžti terminą „didžioji dalis“. Toks sprendimas taip pat leistų valstybėms narėms ir toliau taikyti lengvatinį tarifą garso knygoms, garso laikraščiams ir periodiniams leidiniams, skirtiems neregiam.

Šiuo pasiūlymu nesiekama ES lygmeniu nustatyti terminų „knyga“, „laikraštis“ ir „periodinis leidinys“ apibrėžčių. Kintant e. leidiniams kyla rizika, kad bet kokia konkreti knygos, laikraščio ar periodinio leidinio apibrėžtis greitai pasens. Atsižvelgiant į tai, kad mokesčių srities ES teisės aktai turi būti priimti vieningai, valstybės narės paprastai gali taisyklės priderinti prie ateityje kilsiančių poreikių greičiau, nei tai galėtų padaryti ES.

Trečiu PVM direktyvos pakeitimu atsižvelgiama į tai, kad kelioms valstybėms narėms buvo leista taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas ir tam tikriems spausdintiems leidiniams taikyti tarifus, kurie yra mažesni nei lengvatiniai tarifai (įskaitant nulinį tarifą). Siekiant valstybėms narėms sudaryti sąlygas e. leidiniams taikomus PVM tarifus suvienodinti su šiuo metu spausdintiems leidiniams taikomais PVM tarifais, galimybė taikyti papildomus lengvatinius tarifus, kurie yra mažesni nei šiuo metu galiojantis 5 % dydžio minimalus tarifas, arba neapmokestinti knygų, laikraščių ir periodinių leidinių tiekimo, suteikiant teisę atskaityti anksčiau sumokėtą PVM, bus suteikta visoms valstybėms narėms.

Pasiūlymas

TARYBOS DIREKTYVA

kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2006/112/EB nuostatos dėl knygoms, laikraščiams ir periodiniams leidiniams taikomų pridėtinės vertės mokesčio tarifų

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 113 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę⁵,

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁶,

laikydamosi specialios teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Tarybos direktyvoje 2006/112/EB⁷ nustatyta, kad valstybės narės gali taikyti lengvatinius pridėtinės vertės mokesčio (PVM) tarifus bet kokio fizinio pavidalo leidiniams. Tačiau lengvatinio PVM tarifo negalima taikyti elektroniniams leidiniams, ir jie turi būti apmokestinami taikant standartinį PVM tarifą;
- (2) atsižvelgiant į Komisijos bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją⁸ ir siekiant neatsilikti nuo technologinės skaitmeninės ekonomikos pažangos, valstybėms narėms turėtų būti leista elektroniniams leidiniams taikomus PVM tarifus suvienodinti su mažesniais bet kokio fizinio pavidalo leidiniams taikomais PVM tarifais;
- (3) PVM veiksmų plane⁹ Komisija nurodė, jog elektroniniams leidiniams turėtų būti taikomos tokios pačios taisyklės dėl lengvatinio PVM tarifo kaip ir bet kokio fizinio pavidalo leidiniams. Siekiant įgyvendinti šį tikslą, reikia visoms valstybėms narėms numatyti galimybę knygų, laikraščių ir periodinių leidinių tiekimui taikyti lengvatinį PVM tarifą arba mažesnio dydžio lengvatinius PVM tarifus ir jų neapmokestinti, suteikiant teisę atskaityti anksčiau sumokėtą PVM;
- (4) nuo 2015 m. sausio 1 d. PVM už visas elektroniniu būdu suteiktas paslaugas mokamas valstybėje narėje, kurioje yra įsikūręs pirkėjas. Atsižvelgiant į tai, kad taikomas paskirties šalies principas, tam, kad būtų užtikrintas vidaus rinkos kūrimas bei veikimas ir išvengta konkurencijos iškreipymo, nebėra būtina elektroniniams leidiniams taikyti standartinio tarifo;

⁵ OL C ..., ..., p.

⁶ OL C ..., ..., p.

⁷ 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, 2006 12 11, p. 1).

⁸ COM(2015) 192 *final*.

⁹ COM(2016) 148 *final*.

- (5) siekiant užkirsti kelią tam, kad garso ir vaizdo turiniui būtų pernelyg dažnai taikomi lengvatiniai PVM tarifai, valstybėms narėms turėtų būti leista lengvatinį tarifą knygoms, laikraščiams ir periodiniams leidiniams taikyti tik tuo atveju, jei visų šių fizinio ar elektroninio pavidalo leidinių ar didžiosios jų dalies nesudaro muzikos ar vaizdo turinys;
- (6) valstybės narės turėtų ir toliau turėti diskreciją nustatyti leidiniams taikomus PVM tarifus ir apriboti lengvatinių PVM tarifų taikymo sritį;
- (7) todėl Direktyva 2006/112/EB turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeista,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyva 2006/112/EB iš dalies keičiama taip:

- 1) 98 straipsnio 2 dalies antra pastraipa pakeičiama taip:
„Lengvatiniai tarifai netaikomi elektroniniu būdu teikiamoms paslaugoms, išskyrus III priedo 6 punkte nurodytas paslaugas.“
- 2) 99 straipsnis papildomas šia 3 dalimi:
„3. Nukrypstant nuo 1 dalies, valstybės narės gali taikyti lengvatinius tarifus, kurie yra mažesni nei šiame straipsnyje nurodytas minimalus tarifas, arba neapmokestinti III priedo 6 punkte nurodytų prekių ir paslaugų, suteikiant galimybę atskaityti anksčiau sumokėtą PVM.“
- 3) III priedo 6 punktas pakeičiamas taip:
„6) knygų, laikraščių ir periodinių leidinių, išskyrus visiškai ar iš esmės reklaminius leidinius, taip pat leidinius, kuriuos visus ar didžiąją jų dalį sudaro muzikos ar vaizdo turinys, tiekimas, įskaitant jų išdavimą panaudai bibliotekose;“

2 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

3 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*